

Glasilo Jugoslovanske

Vstanovljena leta 1898.

Glavni urad Ely, Minnesota.

Katoliške Jednote

Inkorporirana leta 1901.

Članstvu.

Na zadnji letni seji glavnega odbora JSKJ. je bilo sklenjeno in določeno, naj izide dne 12. julija slavnostna izdaja Glasila JSKJ.

To glasilo naj bo posvečeno 25 letnici obstanka ene najboljših slovenskih podpornih organizacij v Ameriki.

Da ta velepomemben dogodek dostojno proslavimo, moramo na delo vsi — člani, društveni uradniki, glavni uradniki in uredništvo.

V slavnostni izdaji naj se zreali trudapolno petindvajsetletno delo in uspeh tega trudapolnega dela.

Društva naj poverijo najzmoženjšemu članu težavno nalogo sestavljanja zgodovine društva. Pišejo naj kratko in jedrnat. Kot vir naj jim služi ustno izročilo najstarejših članov ter društveni zapiski.

Vsa tozadevna poročila mora imeti v rokah uredništvo najkasneje do 12. junija.

Ustanoviteljem Jednote, živim in mrtvim, naj bo posvečeno častno mesto. Uredništvo upa dobiti slike in životopise teh velezaslužnih mož ter jim izkazati zasluženo čast.

Uredništvo bo storilo vse, kar je v njega moči, da bo petindvajsetletnica slavne JSKJ. čimnajdostojnejše proslavljena.

Čas je kratek. Treba je iti takoj na delo.

Člane, oziroma društvene tajnike ponovno opozarjamo, da moramo imeti vse kar naj bi prišlo v slavnostno številko, do 12. junija.

Uredništvo Glasila.

Dopisi in naznanila.

Youngstown, Ohio.

Članom društva sv. Antona št. 108 JSKJ. v Youngstownu se tem potom naznanja, da nas je naš predsednik Frank Kolene zapustil in se preselil v Cleveland, O. Zatorej ste prošni člani, da bi se prihodnje seje udeležili vsi, da si izvolite predsednika, ali pa če prevzame predsednik to mesto. Torej prosim, da bi to vpoštevali. Nadalje tudi naznanjam sledečim društvom, da smo dobili sledeče svote za družino Franka Kilina, ki je v bolnišnici. Od društva št. 57 \$6.00, št. 121 \$5.00, št. 40 \$2.00, št. 84 \$5.50, št. 104 \$2.00, št. 81 \$3.00, št. 61 \$4.00, št. 45 \$5.00, št. 36 \$5.00, št. 117 \$1.75, št. 85 \$5.00, št. 66 \$6.50, št. 77 \$5.00, št. 9 \$5.00, št. 69 \$2.25, št. 71 \$5.00, št. 120 \$10.00, št. 54 \$5.00, št. 42 \$5.00, št. 2 \$5.00, št. 35 \$5.00, št. 53 \$6.88, št. 50 \$5.00, št. 43 \$2.15, št. 109 \$4.30, št. 99 \$4.04, št. 75 \$2.00, št. 70 \$3.00, št. 1 \$1.00, št. 140 \$6.75, št. 16 \$4.45, št. 37 \$5.00. Peter Skradski iz Ely, Minn., \$2.00. Najlepša hvala vsem članom za darove.

Oregon City, Ore.

Društvo sv. Jožefa št. 76 JSKJ. v Oregon City je na svoji redni mesečni seji dne 15. aprila 1923 sklenilo, da bo prosta vstopnina za pristop v društvo za dobro prihodnjih treh mesecev, to je maj, junij in julij.

Nadalje je društvo sklenilo, da plača iz svoje društvene blagajne društvenega zdravnika za preiskavo novih kandidatov za dobo treh mesecev, to je maj, junij in julij.

Členjeni rojaki v Oregon City in okolici, sedaj se vam nudi lepa prilika, da pristopite z malimi stroški k dobremu podpornemu društvu, katero spada k trdni in močni podporni organizaciji, ki je nadsolventna. Ona točno plačuje vse obveznosti članstvu ter deli dobroto. Zatorej, rojaki, kateri še niste pri nobenem društvu ali pa da še potrebujete enega, sedaj se vam nudi lepa prilika, da pristopite v društvo z malimi stroški, ker mogoče ne boste imeli več tako lepe prilike za pristop kot sedaj.

Na člane pa apeliram, da kolikor mogoče agitirate za pridobitev več novih članov ali kandidatov za pristop v društvo. Kolikor več agitacije bo, toliko večje bo združenja ali so tudi druge stvari.

Anton Okoliš, taj. dr. sv. Martina, št. 44. JSKJ.

Število članstva in toliko lažji bo društven uspeh. Zatorej naj se vsak član malo potruditi, da pridobi v teh treh mesecih kakkega novega kandidata. Tako ugodna prilika se nudi malokdaj in lahko je v takih okoliščinah agitirati za pristop.

Dalje apeliram na stariše, kateri se nimate vpisanih svojih otrok pri nobenem društvu, da jih vpišete k JSKJ., ker tako ste v slučaju nesreče ali smrti zasigurni, da dobite podporo.

Za vsa nadaljna pojasnila se lahko obrnete na društvene uradnike, ki so: predsednik Joseph Mrak, 16th & Taylor Sts.; tajnik Frank Viteznik, 1505 Madison St.; blagajnik Bartol Lazar, 1115—12 Polk St. Vsi v Oregon City.

Z bratskim pozdravom
Frank Viteznik,
tajnik in organizator.

Kemmerer, Wyo.

Dne 18. aprila je umrl rojak Frank Gross, doma iz vasi Dobletni pri Mozižu v Savinjski dolini, star 42 let. V Wyomingu je bival kakih 18 let. Kakih 9 dni se je zdravil v Sodo Springs, Idaho, in po operaciji podlegel smrti. V stari domovini ima mater in eno sestro, v Milwaukee, Wis., pa enega brata, kateremu so brzojavili, da ga čakajo s pogrebom. Pokojnik je spadal k društvu sv. Mihaela št. 27 JSKJ. v Diamondville, Wyo. Naj v miru počiva!

Poročevalce.

Tudi fašisti smajo stavkati.

Fašistovska zadruga v ladjedelnici v Trečnu, ki šteje 1600 delavcev, je napovedala vsled odpusta 80 delavcev protestno stavko. To je prvi slučaj, da je fašistovska organizacija pričela s stavko.

Rame tatvine v Ljubljani.

Služkinji Antoniji Repič v Cerkevni ulici je bila iz omare ukradena srebrna ženska ura in ovrtna verižica.

Dne 3. aprila je bilo izpred trgovine Gorec na Dunajski cesti ukradeno uradnemu slugi Nosanu kolo.

Slugi Josipu Ovnu je neznan storilec dne 4. aprila izmaknil iz skladišča Bahovec na Sv. Jakoba nabrežju dva suknjica in športno čepico.

V noči na 4. aprila je bilo iz dvoršča mesariče Franciške Češek na Dolenjski cesti odnešeno za 2240 kron perila.

Priseljenci in priseljeniške oblasti.

Pregledovanje priseljencev.

Čim je parnik odplul v newyorskó luko (isto velja glede drugih pristanišč), se k parniku najprej pripeljejo kvaratinski uradniki. Ko so ti končali svojo inspekcijo, pridejo na parnik earrinski in priseljeniški uradniki in začnejo takoj svoj posel, dočim parnik nadaljuje svojo pot k pristanjalu.

Priseljeniški inšpektorji in zdravniki federalnega zdravstvenega urada, katerim je poverjeno zdravniško pregledovanje, vseh priseljencev, zasedejo eno izmed glavnih dvoran v ladji in začnejo pregledovanje vseh razrednih potnikov. Najprej pridejo na vrsto ameriški državljani in, čim ti dokažejo svoje državljanstvo, se jim izroči listek, ki jih upravičuje, da se takoj izkreatjo.

Med tem so zdravniki pregledali vse inozemske potnike prvega in drugega razreda. Ko so priseljeniški inšpektorji odpravili vse ameriške državljane, začnejo takoj s pregledovanjem inozemskih kabinskih potnikov, ki jih je zdravnik že pregledal. Oni izmed teh inozemcev, ki so srečno prestali oba pregleda, dobijo tudi listek, ki jih upravičuje k takojšnjemu izkreatju. One pa, ki niso prestali obeh pregledov, zadržujejo na brodu in odpeljejo kasneje na Ellis Island za nadaljni pregled. Ko so prišli na Ellis Island, jih privedejo pred odbor za posebni pregled (Board of Special Inquiry); ta jih lahko takoj pripusti v zemljo ali jih zadržuje za nadaljo preiskavo ali pa jih kratkoma izključi.

Kar se pa tiče potnikov tretjega razreda, se pregled istih ne vrši v parniku ob prihodu v luko, in to iz raznih razlogov; najglavnejši razlog je ta, da ni v nobenem parniku zadostno primernega prostora za pravilno opravljanje priseljeniške inspekcije. Na drugi strani pa bi pregledovanje potnikov tretjega razreda vzelo toliko časa, da bi nastale resne zamude za izkreatje potnikov in blaga in za povratek parnika. Vsi potniki tretjega razreda se morajo zato iz pomola podati na Ellis Islandu; posebni ferry-boat pride po-nje, čim je parnik pristal.

Ko so ti inozemci prišli na Ellis Island, se podajo v predobso, odrejeno za to svrhu, kjer se postavijo pred zdravnika, ki jih gleda glede njihove telesne in duševne sposobnosti. Ako zdravnik najde kako telesno ali duševno hibo, naznani to priseljeniškim inšpektorjem, ki zadržujejo inozemca za nadaljni pregled pred Board of Special Inquiry. Oni, pri katerih zdravnik najde kako resno bolezen, so poslani v bolnišnico, in njihov pregled s strani priseljeniških inšpektorjev se odloži, dokler ne bodo izpuščeni iz bolnišnice.

Oni, pa, ki so uspešno prestali zdravniški pregled, pridejo drug za drugim pred priseljeniške inšpektorje, ki stavijo na nje razna vprašanja in določajo, da-li dotičnih odgovarja vsem predpisom priseljeniških zakonov. Pregledujoči inšpektor ima na svoji mizi potniški seznam parnika, na katerem je inozemec prišel; v tem seznamu se nahajajo razni podatki, navedeni od parobrodarske družbe na podlagi odgovorov, ki jih je potnik dal na njena vprašanja pred odhodom iz starega kraja.

Inšpektor stavi ista ali slična vprašanja na potnika in se prepriča o istinitosti navedenih podatkov. Ta vprašanja se lahko nanašajo na vse točke, na podlagi katerih utegne inšpektor določiti, da-li je potnik pristojljiv (admissible) ali da-li se mora izključiti iz Združenih držav.

Priseljeniški zakon zahteva, da zna priseljenec čitati; o tem se inšpektor prepriča potom listka, ki ga izroči priseljenec. Ta listek vsebuje neke stavke iz Svetega Pisma v onem jeziku ali narečju, ki si ga priseljenec sam izbere. On mora z razumevanjem prečitati ne manj od trideset in ne več od štirideset besed. Za nekrstijane se mesto navedbe iz Svetega Pisma rabi drugo čtivo.

Ako priseljenec odgovarja povsem vsem predpisom, mu priseljeniška oblast dovoli vstop v Združene države; v takem slučaju pravimo, da je priseljenec pripuščeni (Admitted). Večinoma on sme takoj zapustiti priseljeniško postajo; ako je namenjen v mesto New York, se vkrea na ferry-boat, ki ga odvede na kopno; ako je pa namenjen v notranjost zemlje, ga odpeljejo v urad za vozne listke (ticket-office), ki se nahaja na istem otoku, kjer si kupi železniški listek, in od tu potom čolna na železniško postajo, kjer ga postavijo v pravi vlak. Od tega trenutka ni vlada več odgovorna za njegovo varnost, ali železniški uradniki pazijo na to, da pride do kraja, kamor je namenjen.

Ako priseljeniški inšpektorji ob prvem pregledu najdejo, da inozemec je nepripustljiv (inadmissible), t. j. da ne odgovarja predpisom priseljeniških zakonov bodisi radi njegove osebne ne-sposobnosti ali radi tega, ker je kvota njegove rojstne dežele izčrpana, ga pridržujejo za nadaljni pregled pred "odborom za posebno preiskavo (Board of Special Inquiry).

Do končne rešitve njegove usode mora inozemec ostati na Ellis Islandu (oziroma v slični priseljeniški postaji drugje). Stroške njegovega vzdrževanja plačuje parobrodarska družba, potom katere je prišel. Postaja na Ellis Island-u ima posebna ostajališča (Detention quarters) s spalnicami in jedilnicami za oba spola. Obsejna bolnišnica se nahaja na istem otoku za one, ki potrebujejo zdravniško oskrbo. Ostajališča so četverne vrste: za potnike prvega razreda in drugega razreda, za začasno pridržane priseljenice, za one pridržane za posebno preiskavo in končno za deportirance.

"Začasno pridržani" (Temporarily detained) je oni inozemec, ki je bil proglašen pripustljivim, (Admissible), ni bil pa takoj odpuščeni, marveč začasno zadržan, ker čaka na denar ali na prihod sorodnikov, oziroma radi kakkega drugega manjšega razloga. V takem slučaju je priseljenec navadno pridržan le par dni. Oni inozemci, ki niso bili pripuščeni ob prvem pregledu, marveč so pridržani "za posebno preiskavo" (Held for special inquiry), morajo čakati, dokler njihov slučaj pride pred odbor za posebno preiskavo. Ako jih ta odbor izključi, so odkazani v posebne prostore, kjer se nahajajo vsi oni, ki so pridržani za deportacijo (Held for deportation). Ako so vložili priziv na Secretary of Labor, morajo čakati, dokler isti izda svojo končno odločbo. Inozemec, ki je bil končno izključen, sme biti vkrean takoj za povratno vožnjo domov.

Potop parobroda "Baron Gutsch".

Dne 13. avgusta 1915 je parnik b'vskega Avstro-ogrskega Lloydja "Baron Gutsch" v bližini Pulja naletel na mino ter se potopil. Pri tej priliki je utonilo nad 100 oseb, v čimoma potniki, deloma pa posadka ladje. Proti komandantu lrdje, kapitanu Lupisu, se je te dni vršila obravnava pred pomorskim sodiščem v Pulju. Ker se mu ni mogla dokazati krivda glede potopa ladje, je bil kapitan Lupis od obtožbe oproščen.

Anarhisti v Bolgariji.

Anarhisti v Bolgariji. Bolgarska vlada je začela sistematično borbo proti anarhistom in komunistom. V Sofiji je bilo razgnano njihovo zborovanje. Pri tej priliki je policija aretirala nad sto oseb, med njimi največ študentov in uradnikov. Pri aretiranih so našli mnogo orožja. Na policiji so vse aretirane popisali, fotografirali in osvobodili. Študentje so izključeni iz sol uradniki pa odslovljeni iz službe in bodo izgnani iz Sofije.

Istočasno je policija obkolila v Jambolu, središču anarhistov, — anarhistično zborovanje in hotela aretirati vodilne osebe. Anarhisti pa so se uprli, nakar je bilo poklicano vojaštvo, ki pa tudi ni moglo pomiriti obojeborov zborovalcev. Ko je prišlo na pomoč vojaštvo iz Slivne, se je vnel boj, ki je trajal ves dan. Anarhisti so bili premagani in so izgubili 14 oseb. Na strani vojske je bilo deset ubitih. V mestu je uvedena stroga preiskava. Aretiranih je prišlo do spopada z anarhisti v Novi Zagori, kjer so slednji napadli vojaštvo. Federacija anarhistov je izdala proklamacijo, v kateri poziva svoje člane na boj proti vladi.

Pocojilo za zgradbo pogrebnega zavoda v Ljubljani.

Pokrajinska uprava za Slovenijo je mestni občini ljubljanski dovolila najeti poleg že dovoljenega pocojila 500,000 dinarjev še 1,500,000 dinarjev pocojila za zgradbo mestnega pogrebnega zavoda. Pocojilo se mora obrestovati z lastnih dohodkov zavoda in amortizirati v kratkem roku.

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Tužni srecem naznanjam sorodnikom, prijateljem in znancem, da je nemila smrt pobrala mojo nepozabno soprogo

FRANČIŠKO ŠTANFIL, roj. Tiršek.

Bila je bolna 8 mesecev na gobah in vodenici. Umrla je dne 17. aprila v starosti 42 let in-smo jo pokopali 19. aprila po obredih sv. katoliške cerkve. Doma je bila iz vasi Peihava, okraj Mozižje, Sp. Štajerske. Bila je članica društva sv. Jožefa št. 45 JSKJ. v Indianapolis, Ind. Takaj zapuša mene žalujočega soproga in 9 otrok v starosti od 3 do 16 let, eno sestro tukaj v Indianapolisu in 3 brate v Ameriki, v stari domovini pa četa, mater in eno sestro.

Ob tej priliki se najtopeje zahvaljujem sestri in njenemu soprogu Franku in Mariji Županu, ki sta mi bila v veliko pomoč v bolnici in ob času smrti. Nadalje se zahvaljujem smrti in Mariji Danas, Jožetu in Ani Kolen, Jakobu in Mariji Sovinek, Franku in Ani Zupanec ter Johnu in Mariji Radež, ki so mi bili vsi v veliko pomoč in tolažbo. Najlepše se zahvaljujem vsem onim, ki so žrtvovali svoj čas in automobile, da so vozili številno občinstvo na pokopališče. Lepo se zahvalim tudi društvu sv. Jožefa št. 45 JSKJ, ki mi je bilo v veliko pomoč ob smrti in ob pogrebu. Srčno zahvalo izrekam tudi vsem onim, ki so podarili krasne vence v zadnji pozdrav. Bog vam plačaj vaš trud!

Pokojno priporočam vsem v molitev. Tebi mi, nepozabna soproga pa bodi lahka ameriška gruda!

Žalujoča vdovina:
Jernej Štanfil, soprogo.
Jernej, Adolf, Ludvik, Henrik, Albert, Frank in Karol, sinovi.
Marija in Viktorija, hčeri.
Indianapolis, Ind., 22. aprila 1923.

